

Toetstermen en taxonomiecodes

Door middel van toetstermen is vastgelegd wat deelnemers moeten kennen en kunnen. Een toetsterm is bepalend voor de inhoud van de opleiding en de toetsing. Dit betekent dat voor iedereen duidelijk zal moeten zijn, wat precies met een toetsterm wordt bedoeld. Een belangrijk aspect hierbij is het beheersingsniveau dat van de deelnemer wordt vereist. Neem bijvoorbeeld de volgende toetsterm: 'De deelnemer moet een band kunnen plakken'. Deze toetsterm verwijst naar een vaardigheid, c.q. een toepassing. Dit betekent dat in de opleiding niet kan worden volstaan met de deelnemer te vertellen welk gereedschap hij moet gebruiken, welke stappen hij moet ondernemen voor het verwijderen van de band, et cetera. Hij zal het plakken van een band moeten oefenen. Ook voor de toetsing heeft het vereiste beheersingsniveau consequenties. Of een deelnemer een band kan plakken kunt u niet valide toetsen door hem te laten beschrijven welke stappen hij moet volgen bij het plakken van een band.

Het vereiste beheersingsniveau blijkt deels uit de formulering van de toetsterm. Dit beheersingsniveau wordt eenduidig als we bij de toetsterm een code opnemen. In de huidige documenten voor de VCA opleidingen is hiervoor gebruik gemaakt van verschillende 'taxonomiecodes'. Door middel van een taxonomiecode wordt expliciet vastgelegd welke beheersingsniveau is vereist. In de documenten voor de VCA opleidingen wordt de taxonomie van Romiszowski gebruikt.

Een taxonomie stelt u in staat om toetstermen te ordenen en een toets te analyseren. Door de toekenning van taxonomiecodes wordt duidelijk hoe de toetstermen zich tot elkaar verhouden, zichtbaar wordt dat de ene eindterm van een hogere orde (beheersingsniveau) is dan een andere. Tegelijkertijd kunt u analyseren of u - met één of meerdere vragen - het juiste beheersingsniveau toetst. Het beheersingsniveau waarop een vraag een beroep doet, zal immers overeen moeten komen met het beheersingsniveau van een toetsterm.

De Taxonomie van Romiszowski

In onderstaande tabel zijn de verschillende categorieën die Romiszowski onderscheidt bij elkaar gezet. Belangrijk in deze taxonomie is het onderscheid tussen kennis (iets weten) en vaardigheden (iets kunnen).

Taxonomie van Romiszowski

Feitelijke kennis (F)	feiten (f)	herkennen van dingen, gebeurtenissen, mensen, et cetera	De bouw van het hart
	procedures (p)	weten wat men in bepaalde situaties gaat doen	Wat doe je bij een hartstilstand
Begripsmatige kennis (B)	begrippen (b)	het kunnen omschrijven van een bepaald begrip	Waarom is na inspanning de hartslag verhoogd
	principes (p)	kennen van regels die onze activiteiten kunnen sturen of bepaalde veranderingen kunnen verklaren	Is er een relatie tussen bloeddruk en hartslag
Reproductieve vaardigheden (R)	cognitief (c)	intellectuele vaardigheden	bereken wanneer een infuusfles vervangen moet worden
	psychomotorisch (pm)	lichamelijke vaardigheden	wassen en aankleden van een patiënt
	interactief (i)	interpersoonlijke vaardigheden, communicatie, samenwerking	goede manieren hebben
	reactief (r)	gevoelens, attitude, waarden en (technische) normen	aandacht geven aan de patiënt
Productieve vaardigheden (P)	cognitief (c)	intellectuele vaardigheden	een verpleegplan opstellen
	psychomotorisch (pm)	lichamelijke vaardigheden	een injectie toedienen aan een patiënt met agressief gedrag
	interactief (i)	interpersoonlijke vaardigheden, communicatie, samenwerking	leiding geven aan een werkoverleg
	reactief (r)	gevoelens, attitude, waarden en (technische) normen	een patiënt opvangen bij slecht nieuws

Kennis

Kennis hebben van betekent dat een deelnemer iets weet. Hierbij maakt Romiszowski onderscheid tussen *feitelijke* en *begripsmatige* kennis. Als een deelnemer feitelijke kennis heeft, is hij in staat om feiten te reproduceren (bijvoorbeeld opsommen van de onderdelen van een hart) of om aan te geven hoe een vaste procedure verloopt. Begripsmatige kennis houdt in dat een deelnemer in staat is een begrip of principes te omschrijven.

Vaardigheden

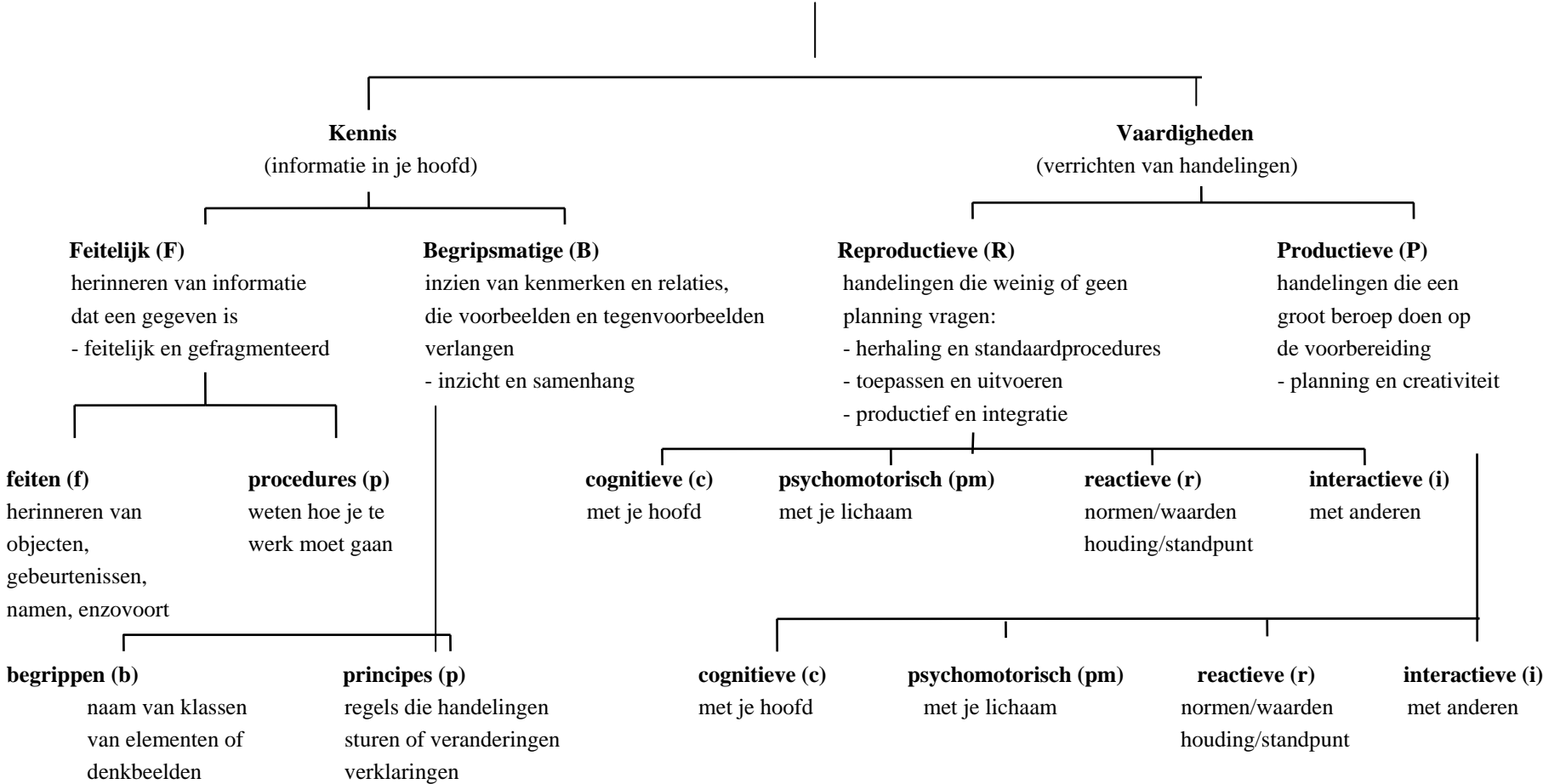
Hierbij kunnen we onderscheid maken tussen *reproductieve* en *productieve* vaardigheden. Reproductieve vaardigheden zijn vaardigheden die volgens een vaste procedure verlopen. Ze zijn repeterend en vereisen slechts een minimale planning. Het betreft dus vaardigheden die altijd op ongeveer dezelfde manier kunnen worden uitgevoerd. Bij productieve vaardigheden kan dat niet. Dat zijn vaardigheden die om creativiteit vragen en waarvoor planningsvaardigheden en oplossingsstrategieën nodig zijn. Binnen beide categorieën vaardigheden kan onderscheid worden gemaakt tussen: cognitieve, psychomotorische, interactieve en reactieve vaardigheden.

De toetstermen voor de VCA opleidingen hebben alleen betrekking op het domein kennis. Vaardigheden zijn niet aan de orde en worden niet getoetst.

Op de volgende twee pagina's is de indeling van Romiszowski's taxonomie weergegeven (1) en zijn werkwoorden opgenomen die naar een bepaalde taxonomiecategorie verwijzen (2).

De indeling in werkwoorden is niet absoluut. U dient ook de context van het werkwoord in ogenschouw te nemen om een eindterm te kunnen duiden. Een voorbeeld is het werkwoord lezen: dit kan zowel verwijzen naar een reproductieve als naar een productieve vaardigheid.

Taxonomie van Romiszowski (1)

Voorbeeld werkwoorden en de taxonomiecategorie (2)

